โหวด เสียงร่ำร้องจากท้องทุ่ง

นำเสนอเมื่อ : 2 ต.ค. 2552

เครื่องดนตรีที่ให้อารมณ์ เมื่อยามได้ฟังแล้วทำให้หวนคิดถึงท้องทุ่งอันเวิ้งว้าง

เสียงร่ำร้องจากท้องทุ่ง

เครื่องดนตรีที่ให้อารมณ์ โศกเศร้า เมื่อยามได้ฟังแล้วทำให้หวนคิดถึงท้องทุ่งอันเวิ้งว้าง แห้งแล้ง ประดุจดังเสียงโอดครวญของชาวอีสาน คงไม่มีอะไรจะเกินโหวด เครื่องดนตรีประเภทเป่าของชาวอีสาน ที่เรามักจะพบบอยๆในวงโปงลาง ที่มีน้ำเสียงไพเราะเยือกเย็นแต่แฝงไว้ด้วยความรู้สึกนึกคิดของชาวอีสานที่สงบนิ่งและสันติสุข

โหวด เชื่อกันว่า อาจมีพัฒนาการมาจากปี่ตอซังข้าวที่เด็กๆชาวอีสานแต่ก่อน ชอบทำเป่ากันในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว หรือไม่ก็หลอดไม้ไผ่ที่ชาวบ้านนำมาเป่าเพื่อใช้หากบในช่วงฤดูฝน เมื่อก่อนนั้น โหวดยังไม่มีการนำมาเป่ากันอย่างแพร่หลาย แต่จะนำมาใช้แกว่ง หรือ แงว หรือ แยว โดยลูกโหวดจะใหญ่กว่าที่เราเห็นในปัจจุบันนี้และมีจำนวนลูกโหวดประมาณ 5 ลูก แต่มีขนาดใหญ่เกือบเท่านิ้วหัวแม่มือ แต่โหวดปัจจุบันนี้ จะมีลูกเล็กลงมากและมีจำนวน 11-13 ลูก แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะทำเพียง 12 ลูก มีการตกแต่งให้สวยงาม ด้วยการทาหรือพ่นแล็คเกอร์ ผูกด้วยด้ายสีไหมญี่ปุ่น และพัฒนาจนกลายเป็นสินค้าโอท็อปไปเลยที่เดียว โหวดเริ่มมาเป็นเครื่องดนตรีอย่างจริงจังเป็นเรื่องเป็นราว เมื่อ นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ซึ่งอยู่ที่บ้านหนองพอก อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด ได้มีการพัฒนารูปแบบและทำให้มีเสียงที่มาตรฐานสากลขึ้น จนสามารถนำไปบรรเลงรวมกับวงดนตรีสากลได้ดังที่เรามักจะได้ยินอยู่เสมอในปัจจุบันนี้ โหวดที่วงโปงลางนิยมเป่ามักจะเป็นระบบเสียงของ เอไมเนอร์(A minor) ซึ่งประกอบไปด้วย มี ซอล ลา โด เร ซึ่งเป็นระบบ 5 เสียง แบบดั้งเดิม ต่อมาได้พัฒนาให้มี 7 เสียง นับว่าเป็นภูมิปัญญาของชาวอีสาน ที่ล้ำเลิศสามารถทำให้เครื่องดนตรีอีสานยกระดับมาเป็นเครื่องดนตรียอดนิยมจนกระทั่งไปถึงต่างประเทศ ซึ่งจะมีราคาสูงพอสมควร ประมาณ 2,000- 3,500 บาท แต่หากขายอยู่ในประเทศไทยเราก็จะมีราคาประมาณ 180, 250, 350 และ 500 บาท เลยที่เดียว ซึ่งก็สามารถสร้างรายได้ให้ชาวบ้านได้เป็นอย่างดี เราสามารถพบเห็นโหวดได้ตามห้าง บิ๊กซี โลตัส หรือร้านขายของพื้นเมืองภาคอีสานได้ หากสนใจข้อมูลเกี่ยวกับโหวด เราสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้ตามเว็บต่างๆที่มีอยู่มากมาย ส่วนลายหรือเพลงที่นิยมบรรเลงนั้นก็เป็นเพลงทั่วๆไป หรือ เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามถนัด แต่หากเป็นลายพื้นเมืองดั่งเดิมก็อาจเป็นลาย อ่านหนังสือผูก ลายสาวหยิกแม่ ลายสุดสะแนน ลายกลอมลูกซึ่งค่อนข้างหายากและไม่ค่อยมีการเผยแพร่มากนัก ดังนั้นผู้ที่สนใจจะต้องเพียรพยายามค้นหา เพื่อพัฒนาฝีมือด้านการเป่าโหวดต่อไป

ครูคุณาพจน์ คลธา

Ponglangprangku@thaicoolmil.com

ค้นคว้าเพิ่มเติมได้ที่

http://www.isangate.com/entertain/wote.html